

Memòria 2007

Servei d'Estudis i Prospectives en Polítiques de Salut
(SEPPS)

Barcelona, març 2008

Índex

Memòria 2007	3
1. Assessorament i recolzament específic sobre temes de política sanitària a Catalunya a la direcció del CHC i grups de treball	4
2. Recerca aplicada.....	5
Llibre	7
3. Altres activitats de divulgació de coneixement.....	9
4. Col·laboració amb el món Universitari i institucions de recerca	9
4.1. Beques CHC al Màster de Salut Pública de la Universitat Pompeu Fabra.....	9
4.2. Universitat Autònoma de Barcelona.....	10
4.3. Universidad Mayor de Chile	11
4.4. Universitat de Lleida.....	11
5. Col·laboració en altres projectes del CHC	11

Memòria 2007

El Servei d'estudis en prospectives i polítiques de salut (SEPPS), creat en 1996, és una unitat de recerca amb la finalitat de donar recolzament tècnic a l'associacionisme i reforçar el posicionament estratègic del CHC i els seus associats dintre del sector sanitari català, mitjançant la generació de coneixement. L'actuació del SEPPS s'emmarca en els grans àmbits d'actuació del CHC: a) Polítiques de salut i sistema de salut; b) organització i gestió dels serveis de salut. Com a àmbits específics de desenvolupament es troben a) Sistemes informatitzats de suport a les decisions de gestió i clíniques i b) Metodologia qualitativa de recerca aplicada a la salut i als sistemes de salut.

Aquest any, ha mantingut l'obtenció de fons externs per a la recerca que permeten la consolidació de la formació de dues investigadores pre-doctorals per donar suport i ajudar a consolidar i profunditzar les línies de treball que es venien desenvolupant i millorar i ampliar els resultats.

Les activitats desenvolupades es presenten d'acord a les cinc grans línies d'actuació del SEPPS. Dins d'aquestes es destaca l'esforç en la difusió de resultats dels diversos estudis en el sector sanitari, mitjançant seminaris, articles i comunicacions. Així mateix, durant aquest any, el SEPPS ha consolidat dues de les seves línies d'investigació, corresponents a línies prioritàries dins dels sistemes de salut a nivell nacional i internacional: immigració i salut i integració assistencial. D'una banda, amb la posada en marxa de dos projectes sobre l'atenció en salut a la població immigrat, amb finançament del Departament de Salut; d'altra banda amb l'extensió de l'anàlisi de les organitzacions sanitàries integrades al context llatinoamericà. Aquests projectes, així com els diferents cursos que s'imparteixen, converteixen al SEPPS en una unitat de recerca de referència a Catalunya, i coneguda internacionalment, de coneixement en aquests àmbits de la política sanitària i en l'avaluació qualitativa dels sistemes de salut.

1. Assessorament i recolzament específic sobre temes de política sanitària a Catalunya a la direcció del CHC i grups de treball

Es va participar en diverses comissions tècniques del CHC, del CatSalut i el Departament de Salut en qualitat d'expert del tema o com a representant del CHC: Comissió per a l'elaboració de l'instrument de finançament en base poblacional, Comissió de l'Agència de Salut Pública sobre Onada de calor, Comissió del CatSalut sobre urgències.

Es va donar assessorament metodològic a diversos associats i empreses i direcció del CHC sobre recerca en general, i alguns temes en particular, com ara, participació social en salut (PROSS) i accés de la població immigrant a Catalunya (Hospital del Mar). També es va donar suport per l'elaboració de protocols de recerca (Unitat de recerca del Consorci del Maresme) i comunicacions a congressos (PROSS).

Es va participar, com experts, en una comissió de treball de l'Observatori del Sistema Nacional de Salut, del Ministeri de Sanitat i Consum, sobre l'atenció a la població immigrant. Es va donar assessoria al Departament de salut en relació a recerca sobre aquest tema en Catalunya.

2. Recerca aplicada

Es va continuar desenvolupant les línies de recerca obertes en àrees rellevants pel CHC i els seus associats, en col·laboració amb institucions i socis que comparteixen l'interès pels temes. Es va continuar buscant fons de finançament extern (FIS, UE, AECl, CatSalut, Departament de Salut).

Les línies de recerca obertes són:

- **Integració de serveis de salut i accés a l'atenció**
Estudi d'Organitzacions Sanitàries Integrades a Catalunya i Llatinoamèrica. Dintre d'aquesta línia s'ha profunditzat a l'anàlisi de barreres i facilitadors per a la coordinació i la continuïtat assistencial des de la perspectiva dels usuaris (Finançament: Consell Comarcal del Barcelonès, FIS, MAE-AECl).
- **Mecanismes d'assignació en base capitativa.**
Recerca desenvolupada en el marc de la Prova Pilot per a la implantació d'un sistema de compra en base poblacional.
S'ha treballat en la divulgació dels resultats, mitjançant l'elaboració d'articles (Finançament CatSalut).
- **Mobilitat dels professionals d'infermeria a Europa.**
Projecte Xarxa Europea d'Accreditació i Capacitació en l'atenció a la salut.
S'ha treballat en la divulgació dels resultats, mitjançant l'elaboració d'articles. (Finançament UE).
- **Participació social en salut.**
- Publicació de resultats del Projecte avaluador de les polítiques de participació a Brasil i Colòmbia (Finançament: UE).
- **Immigració i salut**
Es va continuar desenvolupant dos projectes de recerca a) anàlisi de les percepcions del personal sanitari sobre la provisió d'atenció a la població immigrant per identificar àrees de desenvolupament futures i b) anàlisis de les polítiques sanitàries d'atenció a la població immigrant en el context nacional i internacional per identificar lliçons rellevants per al context català.
(finançament: Departament de Salut)
- **Desenvolupament de mètodes qualitius aplicats en salut**

Dins d'aquestes línies s'han desenvolupat diferents activitats i productes. A la taula 1 es recull de manera quantitativa la producció científica principal generada pel SEPPS a l'any 2007.

Taula 1. Produccions científiques del SEPPS, durant l'any 2007

Producte	Integració assistencial i accés	Finançament capítatiu	Immigració i salut	Mobilitat infermeria	Total
Llibres	1				1
Articles	4	2		2	8
Comunicacions a congressos	7	1	4		12
Informes		1	2		3
Seminaris i presentacions tècniques	5	1			6

Busca de fons de recerca

Es va presentar una proposta de recerca per a l'obtenció de fons al Programa Marc FP7 de la Comissió Europea, sobre organitzacions sanitàries integrades a Llatinoamèrica (en col·laboració amb universitats europees i llatinoamericanes) i una proposta per a l'obtenció de fons per al projecte OSI a Catalunya a l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR) a la convocatòria "Beques i ajuts per a la formació: contractació de personal investigador novell". Va continuar el suport del FIS i MAE-AECI, per al projecte OSI i del Departament de salut per a la recerca sobre immigració i salut.

Això ha permès la continuïtat de les dues investigadores pre-doctorals i ampliar el treball que es desenvolupa al Servei d'Estudis.

Seminaris

- Organització i participació en la Jornada: La integració assistencial. Són les organitzacions sanitàries integrades una bona resposta?, per a la presentació del llibre sobre organitzacions sanitàries integrades al món sanitari català. 6 Juliol 2007.
- Barreres i facilitadors per a la coordinació assistencial. Sessió tècnica. 25 de abril de 2007
- Factors que afavoreixen i obstaculitzen la implantació d'un sistema de compra en base poblacional a Catalunya. Sessió tècnica. 24 de gener de 2007. Comissió de directors mèdics?
- Redes integrades de serveis de Salut. Presentació a Colsubsidio, Bogotá, Colòmbia, 13 de setembre de 2007
- Redes integrades de serveis de salut a Catalunya. Congrés ACESI, Bogotá, Colòmbia, 13 i 14 de setembre, 2007.
- Organitzacions sanitàries integrades a Catalunya. Ministeri de Salut, Xile, 20 de març de 2007.

Publicacions

Llibre

- Vázquez ML, Vargas I. Las organizaciones sanitarias integradas. Un estudio de casos. Barcelona: Consorci Hospitalari de Catalunya. 2007. 260pp

Articles

- Henao D, Vázquez ML, Vargas I, Coderch J y Llopart JR. Integración asistencial de dos organizaciones en Cataluña. Rev. de Salud Pública 2008 (en premsa).
- Vargas I y Vázquez ML. Barreras y facilitadores de la coordinación asistencial en dos organizaciones sanitarias integradas en Cataluña. Gac Sanit 2007; 21(2): 114 – 123
- Henao D, Vázquez ML, Vargas I, Coderch J, Colomé LI, Llopart JR, Valls J, Verdaguer A, Ruiz R. La coordinación asistencial: Conceptos, opiniones y expectativas de directivos y profesionales sanitarios. Gaceta Sanitaria (enviat)
- Vargas Lorenzo I. Farré Calpe J. Vázquez Navarrete M L. La confusión en torno al concepto de gerencia única: un caso de sinécdoque. Atención Primaria 2007; 275.
- Vargas I, Vázquez ML, Terraza R, Agustí E, Brosa F, Casas C. El impacto de un sistema de compra capitulo en la coordinación asistencial. Gac Sanit. 2008. (en premsa)
- Vázquez ML, Terraza R, Vargas I, Agustí E, Brosa F, Casas C. Results from de implementation of a capitation payment system in Catalonia: what can be learned from this pilot test?. Health Serv. Research and Policy (enviat per a publicació)
- Zaragoza A, Vázquez ML, Cowan D, Corchón S, Terraza R. Validez y fiabilidad de un instrumento para la autoevaluación de competencias en Enfermería. Proyecto EHTAN. Metas de Enfermería. 2007;10(10):50-4
- Vázquez ML, Zaragoza A, Terraza R, Corchón S, Cowan D, Grupo ETHAN. Opiniones sobre la movilidad laboral en Europa de los profesionales de enfermería. Rev Esp Salud Pública. (en elaboració)

Ponències i comunicacions a congressos nacionals e internacionals

- Vázquez ML, Henao D, Vargas I, Llopart JR, Valls J, Verdaguer A, Ruiz R, Colomé LI, Coderch J. Barriers and facilitators to health care coordination in integrated health care organizations. Opinions of managers and health professionals. European Journal of Public Health. 2007;17(suppl 2):149.
- Henao D, Vázquez ML, Vargas I, Coderch J, Colomé LI, Llopart JR, Valls J, Verdaguer A, Ruiz R. Coordinación asistencial en las organizaciones sanitarias integradas según directivos y profesionales. Gac Sanit. 2007; 21(Supl 2):63.
- Vázquez ML, Vargas I, Henao D, Coderch J, Colomé LI, Llopart JR, Valls J, Verdaguer A, Ruiz R. Coordinación asistencial en las organizaciones sanitarias integradas de Cataluña. Gac. Sanit. 2007;21(supl1):31.
- Beltrán P, Vargas I, Vázquez ML, Coderch J, Llopart JR. Propuesta de indicadores para la evaluación de la coordinación entre niveles asistenciales. Gac Sanit. 2007, 21 (Supl 2): 21.

- Henao D, Vázquez ML, Vargas I, Coderch J, Colomé LI, Llopart JR, Valls J, Verdaguer A, Ruiz R. Estrategias para mejorar la coordinación asistencial. Opiniones de directivos y profesionales de las organizaciones sanitarias integradas de Cataluña. Gac. Sanit. 2007;21(supl1):31.
- Vázquez ML, Terraza R, Vargas I, Lizana T. Health professionals' perceptions regarding health care provision to immigrant populations. Eur J Public Health. 2007;17(suppl 2):149.
- Vázquez ML, Terraza R, Vargas I, Lizana T. Health personnel perceived needs regarding the provision of health care to immigrant population. Eur J Public Health. 2007;17(suppl 2):149.
- Terraza R, Vázquez ML, Vargas I, Lizana T. Acceso a los servicios y necesidades del personal sanitario en la atención al inmigrante. Gac Sanit. 2007;21(Supl 2):52.
- Terraza R, Vázquez ML, Vargas I, Lizana T. Percepciones del personal sanitario sobre la atención a la población inmigrante. Gac Sanit. 2007;21(Supl 2):29.
- Vázquez ML, Vargas I, Terraza R. Factores que favorecen y dificultan la implantación de un sistema de compra en base poblacional en Cataluña. Gac. Sanit. 2007;21 (Supl 1):43.
- Vargas I, Vázquez ML, Mogollón A. Barreras de acceso al continuo de servicios de salud en Colombia. Gac. Sanitaria. 2007;21 (Extraordinario 2):39.
- Vargas I, Vázquez ML, Mogollón A. El acceso a la atención a la salud en modelos de competencia regulada: un estudio de casos en Colombia. Gac.Sanitaria. 2007;21 (Especial Congreso):146.
- Vargas I, Vázquez ML, Mogollón A. Coordinación asistencial en redes de servicios de salud en Colombia. Opinión de los actores principales. Gac. Sanitaria. 2007;21 (Especial Congreso):146.

3. Altres activitats de divulgació de coneixement

Com a promotor de la comunicació del coneixement, el SEPPS ha realitzat:

- **Seminaris**
 - Organització i participació en les presentacions tècniques mensuals a la seu de CHC, amb una assistència sostinguda del món de la sanitat catalana (quaranta assistents en mitjana).
 - Col·laboració en l'organització de la Jornada de la Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (SESPAS), amb l'organització d'una taula rodona sobre cooperació internacional i desenvolupament en salut. Barcelona, Juny 2007.
- **Publicacions**
 - Col·laboració en l'edició de l'Informe de la Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria SESPAS 2008.
- **Pàgina web de SEPPS.** S'ha proporcionat informació per a l'actualització periòdica de la pàgina web.
- **Divulgació d'informació** sobre cursos, congressos, jornades i seminaris.
- **Distribució** dels diferents articles que s'han generat a diverses Comissions del CHC (Comissió de Salut Pública, Comissió Permanent, etc.).
- **Impartició i preparació de cursos** en diversos Màsters de projecció nacional e internacional amb els que tenim convenis (UAB, ICEI, UMCH) i a cursos de formació continuada organitzat per la Unió Consorci Formació, el CHC o les seves empreses.

4. Col·laboració amb el món Universitari i institucions de recerca

A més de participar en el debat científic, mitjançant el desenvolupament i difusió de recerca en l'àmbit de serveis de salut, el SEPPS col·labora amb diferents universitats de Catalunya i Amèrica Llatina, en projectes de docència i recerca. Aquest any s'ha donat continuïtat als vincles establerts i s'ha desenvolupat un de nou amb la Universitat de Lleida.

4.1. Beques CHC al Màster de Salut Pública de la Universitat Pompeu Fabra

El SEPPS s'encarrega del manteniment de la relació amb la Universitat Pompeu Fabra, de la renovació del conveni i la supervisió dels becaris.

Tesines iniciades i en elaboració

- Cornejo, M. Mecanismos de distribución del sistema de pago caputivo: un análisis de la literatura comparado (Directores: I Vargas; ML Vázquez). Barcelona: Universitat Pompeu Fabra 2007-2008.
- Letelier, M.J. Diseño de un cuestionario para medir la continuidad asistencial desde la perspectiva de los usuarios (Directores: ML Vázquez, I Vargas). Barcelona: Universitat Pompeu Fabra 2007-2008.
- Toledo, D. L'accés a l'atenció per part del col·lectiu immigrant. (Directores: R. Terraza, ML Vázquez). Barcelona: Universitat Pompeu Fabra 2007-2009.
- Gusmão, R. Continuidad asistencial en dos organizaciones sanitarias integradas de Cataluña: perspectiva de usuarios. Tesina de Màster en Salut Pública. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra; 2006-2008 (Directores: ML Vázquez; D Henao).
- Becarí J. Continuidad asistencial en dos organizaciones sanitarias integradas de Cataluña: perspectiva de usuarios. Tesina de Màster en Salut Pública. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra; 2005-2008 (Directora: ML Vázquez, I. Vargas).
- Pane S. Modelos de participación social en las políticas públicas del sector sanitario. Tesina de Màster en Salut Pública. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra; 2005-2008 (Directora: ML Vázquez).

A més, es va participar en seminaris i reunions relatius al Màster i tribunals d'avaluació de tesines

4.2. Universitat Autònoma de Barcelona

Dins el Conveni de col·laboració institucional acadèmica i científica entre la Universitat Autònoma de Barcelona i el Consorci Hospitalari de Catalunya es desenvolupen diverses activitats conjuntes de docència i recerca: impartició de cursos en el Màsters i Doctorat de Salut Pública; ponències en el II Congrés del Grup de Recerca en Amèrica i Àfrica Ilatines (GRAAL) i elaboració de materials i de propostes de recerca sobre integració assistencial a Amèrica Llatina (en col·laboració amb la Universitat d'Amberes (Bèlgica), Universitat del Rosario (Colòmbia) i Fundação Oswaldo Cruz (Brasil)).

A més, amb l'objectiu del creixement i desenvolupament del seu equip, el SEPPS dóna suport a la formació del seu recurs humà promovent la realització de seus doctorats dins les seves línies de recerca aplicada, i del programa de Doctorat en Salut Pública i Metodologia de la Recerca Biomèdica. Universitat Autònoma de Barcelona.

- Vargas I. Tesis de doctorat: Barreras y facilitadores del acceso a las redes integradas de servicios de salud en Colombia (Directores: ML Vázquez; M Martín).
- Henao D. Tesina: La coordinación asistencial desde el punto de vista de directivos y profesionales (Directores: ML Vázquez; M Martín). Tesis: Coordinación asistencial y cultura organizativa en las organizaciones sanitarias integradas de Cataluña. (Directores: ML Vázquez; M Martín).

- Terraza R. Tesina: Factors facilitadors i obstaculitzadors de la implantació d'un sistema de compra en base poblacional (Directors: ML Vázquez; M. Martín). Tesis: Atenció a la salut dels immigrants: de les polítiques a les necessitats percebudes pel personal responsable en la pràctica diària. (Directors: ML Vázquez; M Martín).

4.3. Universidad Mayor de Chile

Dins el Conveni de col·laboració institucional acadèmica i científica entre la Universitat Mayor de Chile i el Consorci Hospitalari de Catalunya, es va col·laborar amb la docència d'un mòdul d'investigació qualitativa, dins el Màster de salut pública d'aquesta universitat.

4.4. Universitat de Lleida

Es va fer un acord de col·laboració amb l'Escola d'Infermeria de la Universitat de Lleida per desenvolupar, a partir de 2008, l'assignatura de Recerca Qualitativa en Salut dins el Màster Oficial en Infermeria.

5. Col·laboració en altres projectes del CHC

- Elaboració de protocols de recerca per encàrrec de l'Hospital del Mar, sobre informació als usuaris i de l'Ajuntament de Mollet/ PROSS, sobre opinions dels usuaris sobre l'hospital
- Participació en el comitè d'experts per a la Implantació en la modalitat no presencial de la màster de Salut Pública de la Universidad del Salvador. IL3 (Institut de Formació Contínua)- Consorci Hospitalari de Catalunya
- Assessoria al projecte de desenvolupament comunitari (PROSS)
- Presentació a la Delegació de la Secretaria de Salut de Mèxic, visitant de CHC Consultoria i Gestió "La transició d'un sistema fragmentat a un sistema de cobertura universal".
- Participació en la impartició del "Curs de manipuladors d'aliments" organitzat per la Diputació de Girona i el Consorci Hospitalari de Catalunya. Juny 2007
- Ponència en el curs "La salut pública i els determinants de la salut".per a regidors de sanitat electes, organitzat per la Diputació de Barcelona i el Consorci Hospitalari de Catalunya. "La salut pública i els determinants de la salut" a Sitges i Barcelona (Octubre, Novembre 2007).